

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๑๖
วันอังคาร ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นางกัระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายเถียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอัคร จารุจินดา	กรรมการ
๑๕. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)
๓. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	(ลาการประชุม)
๔. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๒. นางสาวจิระ พุ่มพวง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๑๕ วันจันทร์ ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณาบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ ได้รายงานผลการประชุมร่วมระหว่างคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม เพื่อพิจารณาจัดทำร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๕ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๑๘๒ และได้ดำเนินการตรวจร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ทั้งสามมาตราเสร็จแล้ว จึงขอเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณา รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แจกในที่ประชุม

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจัดทำบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ในวรรคสองของมาตรา ๕ ของร่างรัฐธรรมนูญนี้ ควรเพิ่มคำอธิบายในลักษณะที่ว่าตามหลักการเดิมเป็นลักษณะเฉพาะที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ซึ่งมักมีจำนวนมาตราไม่มากทำให้ไม่สามารถกำหนดรายละเอียดให้ครอบคลุมในทุก ๆ เรื่องไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวได้ จึงได้กำหนดหลักการว่า “เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย” เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาหรือข้อขัดข้องในการบริหารราชการแผ่นดินในกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ โดยต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวรได้นำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้เป็นมาตรา ๗ เป็นครั้งแรก และต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้บัญญัติหลักการดังกล่าวไว้เช่นกัน จนยากต่อการตัดหลักการดังกล่าวออกได้ และที่ผ่านมาเมื่อเกิดปัญหาทางการเมืองขึ้นมักจะมีข้อเสนอให้พระมหากษัตริย์เข้ามาแก้ไขปัญหาทางการเมืองซึ่งขัดกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงได้กำหนดเป็นหลักการไว้ในมาตรา ๕ ความว่า “เมื่อมีกรณีที่เกิดขึ้นนอกวงงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุดจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้” เป็นการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีปัญหาให้ชัดเจน ด้วยเหตุนี้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงเป็นที่มาของการกำหนดความในมาตรา ๕ ของร่างรัฐธรรมนูญนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ สำหรับร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของร่างมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง ที่อธิบายว่า เพื่อเป็นการลดพระราชนิพนธ์ของพระมหากษัตริย์ โดยให้ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อผู้แทนพระองค์ได้ ควรเพิ่มเหตุผลว่า “เนื่องจากการตรากฎหมายกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เข้าถวายสัตย์ปฏิญาณมากขึ้น”

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า จากการประชุมร่วมกันของทั้งสามคณะอนุกรรมการได้มีอนุกรรมการเสนอขอให้แก้ไขคำอธิบายร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๒๔ ความว่า “ในกรณีที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งใดแล้วแต่ผู้ได้รับแต่งตั้งยังไม่ได้ถวายสัตย์ปฏิญาณภายในเวลาอันสมควรก็อาจเกิดปัญหาอุปสรรคส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดินได้” ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขคำอธิบายให้มีลักษณะเชิงบวกมากขึ้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอว่า คำอธิบายร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของร่างมาตรา ๒๔ ข้างต้น ควรใช้ถ้อยคำ ความว่า “เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปโดยราบรื่น”

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำอธิบายร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๒๔ ควรมีการปรับปรุงโดยแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ ความว่า “การให้ทำหน้าที่โดยยังไม่ได้ถวายสัตย์ปฏิญาณไม่ใช่เป็นการตัดสินใจของผู้เข้าถวายสัตย์ปฏิญาณ แต่เป็นพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ที่จะโปรดเกล้าฯ ให้ไปทำหน้าที่ก่อนได้” เพื่อให้เข้าใจว่ายังคงต้องไปถวายสัตย์ปฏิญาณตนอยู่ ไม่ใช่เข้าใจว่าจะไปหรือไม่ไปถวายสัตย์ปฏิญาณก็ได้ และจะต้องมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ไปปฏิบัติหน้าที่ก่อนจึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ สำหรับร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง ที่อธิบายว่า “๑) เพื่อรับรองว่าพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชโองการเป็นพระปรมาภิไธยอันแท้จริง” ไม่น่าจะถูกตัด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คำอธิบายของร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง เป็นการนำเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการนำคำอธิบายมาจากคำอธิบายในทางตำรากฎหมายว่า การกำหนดให้รัฐมนตรีต้องลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เพื่อเป็นการรับรองว่าพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชโองการเป็นพระปรมาภิไธยอันแท้จริง และเพื่อให้รัฐมนตรีผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงที่ได้รับสนองพระบรมราชโองการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำอธิบายในทางตำรากฎหมายดังกล่าวอาจเป็นการอธิบายตามหลักกฎหมายของต่างประเทศ แต่เจตนารมณ์ของมาตรา ๑๘๒ ตามบริบทสังคมไทย คือ ๑) เป็นการรับรองถึงรูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งพระมหากษัตริย์จะอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญโดยใช้พระราชอำนาจผ่านทางองค์กรต่าง ๆ และ ๒) เป็นการยืนยันผู้เสนอเรื่องต่อพระมหากษัตริย์ ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบของบุคคลนั้นด้วยในตัว ทั้งนี้ ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดหลักการในข้อ ๒) ไว้ในวรรคสองของมาตรา ๑๘๒ ความว่า “ให้ผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงบรรดาที่ได้รับสนองพระบรมราชโองการ” ไว้ชัดเจน แต่ถ้าคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญต้องการอธิบายเรื่องเกี่ยวกับพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ก็ควรอธิบายว่า เพื่อรับรองว่าได้มีการนำความกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยจริง

นายอัษฎร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรตัดคำอธิบายร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๑๘๒ ในข้อ ๒) ความว่า “เพื่อให้พระมหากษัตริย์ไม่ต้องทรงรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน” ออก และควรอธิบายบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๑๘๒ วรรคสอง ว่า เป็นการยืนยันว่าผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการจะต้องนำพระบรมราชโองการทั้งหลายไปปฏิบัติต่อเพื่อให้มีการดำเนินการไปตามนั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรตัดคำอธิบายร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๑๘๒ ในข้อ ๒) ออก

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า แนวทางการจัดทำร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๑๘๒ สามารถสรุปสาระสำคัญได้สามข้อ ดังนี้

๑) เป็นการรับรองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งพระมหากษัตริย์จะอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ

๒) เป็นการยืนยันผู้เสนอเรื่องต่อพระมหากษัตริย์ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบของบุคคลนั้นด้วยในตัว และเพื่อรับรองว่าได้มีการนำความกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์เพื่อให้ลงพระปรมาภิไธยจริง

๓) ผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการจะต้องนำพระบรมราชโองการทั้งหลายไปปฏิบัติต่อให้มีการดำเนินการไปตามนั้น

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ที่ประชุมร่วมกันของทั้งสามคณะอนุกรรมการได้มีการหารือว่า เอกสารประกอบการพิจารณาจัดทำบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ประกอบด้วย ๑) บันทึกการประชุม ๒) รายงานการประชุม (ขอเลข) และ ๓) ร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ

ที่จัดทำโดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งการจัดทำร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ได้มีการอ้างอิงจากบันทึกการประชุม นอกจากนี้ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการในบางครั้งเป็นการประชุมลับ ทำให้ประเด็นและผลการพิจารณาในครั้งนั้นไม่ปรากฏอยู่ในบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม (ขวเลข) ทำให้เนื้อหาในบางมาตราขาดความต่อเนื่อง จึงอาจทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจยากและเกิดข้อสงสัยในการสืบค้นบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ได้ ดังนั้น จึงควรมีวิธีการอธิบายถึงแนวทางการศึกษาร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ด้วย นอกจากนี้ เนื้อหาและเลขมาตราที่ปรากฏในเอกสารเป็นเลขมาตราในชั้นการพิจารณาร่างของคณะกรรมการซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาและเลขมาตราอยู่เสมอ

นายเจริญ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การจัดทำบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผู้กล่าวหาว่า มิได้เป็นการจัดทำเจตนารมณ์จากการพิจารณาในที่ประชุมแต่เป็นการอธิบายขึ้นมาเองในภายหลัง จึงเห็นด้วยกับวิธีการจัดทำเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งใช้วิธีการอ้างอิงกับบันทึกการประชุมเพื่อเป็นการป้องกันข้อกล่าวหาว่าไม่ได้จัดทำเจตนารมณ์จากการพิจารณาในที่ประชุมได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า บางมาตราแม้ไม่ปรากฏในบันทึกการประชุมหรือรายงานการประชุม (ขวเลข) ว่ามีการพิจารณา แต่ก็มีได้หมายความว่าเจตนารมณ์ของมาตรานั้นมิได้เกิดจากการพิจารณาในที่ประชุม เนื่องจากบางมาตราเป็นหลักการทั่วไปที่เข้าใจโดยทั่วไปอยู่แล้วและหากไม่มีกรรมการผู้ใดตั้งใจหรือสงสัยในประเด็นใดก็จะไม่มีข้อทักท้วงในการพิจารณามาตรานั้น ดังนั้น การจัดทำเจตนารมณ์ของมาตรานั้น ๆ จึงต้องนำมาจัดทำในภายหลังและไม่สามารถอ้างอิงจากบันทึกการประชุมหรือรายงานการประชุม (ขวเลข) ได้ ตัวอย่าง เช่น มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปอยู่แล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรปรับปรุงถ้อยคำร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ในวรรคหกของมาตรา ๕ ที่อธิบายว่า “หลักการในมาตรานี้ เป็นหลักการที่สำคัญที่ควรบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นหลักการที่เป็นมาตรการในการป้องกันมิให้นำสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศและปัญหาทางการเมือง” เนื่องจากในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญก็ยังมีพระราชอำนาจ ดังนี้ ๑) พระราชอำนาจในการให้คำแนะนำ ๒) พระราชอำนาจในการให้กำลังใจ และ ๓) พระราชอำนาจในการตักเตือน ดังนั้น หากอธิบายเจตนารมณ์ของมาตรา ๕ ตามที่กล่าวมาข้างต้น อาจทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจผิดได้ว่าพระมหากษัตริย์ไม่มีอำนาจตัดสินใจหรือแก้ไขวิกฤติของชาติได้ ซึ่งไม่ควรเป็นเช่นนั้น

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรตัดถ้อยคำร่างบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๕ ข้างต้นออก เนื่องจากมิใช่เหตุผลของการกำหนดไว้ในมาตรา ๕ เนื่องจากหากเกิดวิกฤติของประเทศพระมหากษัตริย์ก็ควรใช้พระราชอำนาจเพื่อแก้ไขวิกฤติของประเทศได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า หลักการสำคัญของระบอบพระมหากษัตริย์ของประเทศอังกฤษ คือ ปกเกล้าแต่มิได้ปกครองโดยตรง โดยพระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจผ่านองค์กรต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งเป็นผลจากกฎบัตรแมกนาคาร์ตา ทำให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจตุลาการได้น้อย ส่วนอำนาจบริหาร

ในปัจจุบันเป็นการมอบหมายให้นายกรัฐมนตรีทำหน้าที่แทน เช่น อำนาจในการทำหนังสือสัญญากับองค์กรระหว่างประเทศ เป็นต้น ส่วนพระราชอำนาจในการให้คำแนะนำ พระราชอำนาจในการอภัยโทษ และพระราชอำนาจในการต่าง ๆ ยังคงมีอยู่ เพียงแต่พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นผ่านคณะรัฐมนตรี อันเป็นที่มาของมาตรา ๑๘๒ ที่กำหนดให้ต้องมีผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเพื่อให้ทราบว่ามีผู้ใช้อำนาจนั้นแทน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรอธิบายเจตนารมณ์ของมาตรา ๕ ดังนี้ “หลักการในมาตรานี้เป็นหลักการสำคัญที่ควรบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อกำหนดองค์กรที่จะทำหน้าที่ปรึกษาหารือในการแก้ไขวิกฤติของประเทศ ซึ่งจะเป็นเกราะเบื้องต้นที่สำคัญมิให้ภาระทั้งปวงไปตกเป็นพระราชภาระโดยลำพังพระองค์ของพระมหากษัตริย์”

นายเจษฎ์ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า คำอธิบายบันทึกการพิจารณาเพื่อการสืบค้นเจตนารมณ์ฯ ของมาตรา ๕ จะทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจผิดว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญลดทอนหรือเอาพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์มาหรือไม่ จึงควรอธิบายเจตนารมณ์ของมาตรา ๕ ให้ชัดเจน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการมาตรา ๕ ของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดถึงหลักเกณฑ์การพิจารณากรณีไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไว้ อย่างชัดเจนแล้ว โดยหลักการดังกล่าวได้กำหนดไว้ในมาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์การวินิจฉัยปัญหาว่ากรณีไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และไม่ได้มีการกำหนดไว้ให้เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในการวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้น สำหรับการวินิจฉัยว่ารัฐธรรมนูญมีปัญหาบังคับใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นอย่างไรนั้น เป็นหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาเมื่อพิจารณาแล้วมีความเห็นเป็นอย่างไรก็วินิจฉัยไปตามนั้น หากกรณีศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไม่มีบทบัญญัติใดของรัฐธรรมนูญที่จะนำมาใช้บังคับได้เลย ความในมาตรา ๕ จึงกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการตามวรรคสาม โดยกำหนดให้มีการประชุมร่วมระหว่างประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานองค์กรอิสระ เพื่อพิจารณาและวินิจฉัย เช่น กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและยังไม่อาจสรรหานายกรัฐมนตรีคนใหม่ได้ ผู้ที่มีอำนาจในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ คือ พระมหากษัตริย์ที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยอาศัยมติของที่ประชุมตามวรรคสาม และต้องมีผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ดังนั้น หลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ ได้กำหนดกลไกที่มีความชัดเจนและการกำหนดในลักษณะดังกล่าวถือเป็นการเสริมพระราชอำนาจพระมหากษัตริย์ด้วย

นายเจษฎ์ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ขั้นตอนการเขียนเจตนารมณ์หรือคำอธิบายรัฐธรรมนูญเป็นเสมือนการถ่ายทอดความคิดของผู้ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อมีเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงเปลี่ยนไปในอนาคต บทบัญญัติของกฎหมายก็ถูกนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และการจัดทำเจตนารมณ์ของกฎหมายก็เพื่อใช้อธิบายว่าเพราะเหตุใดจึงได้บัญญัติรัฐธรรมนูญในลักษณะที่เป็นอยู่ และเป็นแนวทางอย่างหนึ่งที่สามารถใช้ประกอบการตีความและสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าจะต้องถือตามความเห็นของ

ผู้ร่างรัฐธรรมนูญทุกประการและไม่ได้เป็นสิ่งที่บอกว่าผู้ร่างบอกว่าเจตนารมณ์เป็นแบบนี้ คิดแบบนี้ และจะต้องกระทำตามนี้ และถือว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญได้มอบสิ่งที่เป็นรากเหง้าของรัฐธรรมนูญให้กับ สาธารณะและผู้ใช้กฎหมายสามารถนำไปใช้ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ถ้าพิจารณาตามที่นายเชษฐ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวมานั้น ก็ไม่มีความจำเป็นจะต้องจัดทำเจตนารมณ์ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมาย แบบลายลักษณ์อักษร ซึ่งสามารถเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญจากการอ่านรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ได้อยู่แล้ว

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ตามรูปแบบวิธีการบัญญัติกฎหมาย ของต่างประเทศ ในแต่ละมาตราจะมีบันทึกกำกับไว้เพื่อเป็นหมายเหตุประกอบว่าบทบัญญัติมาตราดังกล่าว มีความมุ่งหมายหรือมีวัตถุประสงค์อย่างไร

จากนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาบททวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๕๑

“มาตรา ๕๑ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินทุนประเดิมตามมาตรา ๙

(๑/๑) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(๒) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

(๓) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นที่ได้จากการจัดกิจกรรมของพรรคการเมือง

(๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นที่ได้จากการรับบริจาคหรือการอุดหนุน

(๕) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๖) ดอกผลของเงินและรายได้จากทรัพย์สินของพรรคการเมืองการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ตาม (๒) และการจัดกิจกรรมของพรรคการเมืองตาม (๓) ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายพัชโรดม ลิ้มปชเชีเยร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า ความใน (๑/๑) ของร่างมาตรา ๕๑ ใช้คำว่า “เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง” ซึ่งเป็นการกำหนดถ้อยคำ ที่แตกต่างกับร่างมาตราอื่น เช่น ความในมาตรา ๗๓/๑ ใช้คำว่า “ค่าสมาชิก” จึงมีประเด็นที่ต้อง พิจารณาว่า “ค่าสมาชิก” จะถือว่าเป็นรายได้ของพรรคการเมืองตามความในมาตรา ๕๑ หรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า หลักการของร่างมาตราใดของร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ที่กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองจะต้องชำระค่าสมาชิกพรรคการเมือง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็น เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หลักการดังกล่าวกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๓ (๑๔) กำหนดว่า “รายได้ของพรรคการเมือง และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และค่าบำรุง พรรคการเมืองซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท”

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้คำว่า “คำบำรุงพรรค” แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียด คำบำรุงพรรคว่าประกอบด้วยรายการใดบ้าง แต่เป็นที่เข้าใจได้ว่าหมายรวมถึงคำสมาชิกพรรคการเมืองด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๑๓ (๑๔) ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการ ได้มีการแก้ไขเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยได้มีการแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๓ (๑๔) เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๓ (๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และคำบำรุงพรรคการเมืองซึ่ง ต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท” ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขถ้อยคำในร่าง มาตราอื่นให้สอดคล้องกัน ทั้งนี้ ได้มอบให้คณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมืองและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ นำความเห็นของ กรรมการไปประกอบการพิจารณาแก้ไขถ้อยคำในร่างมาตราอื่นให้สอดคล้องกัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐

“มาตรา ๒๐ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือให้มีการเลือก สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของ พรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้ การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเข้าไปกระทำการใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อบุคคลใด ที่สมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ในกรณีที่น่าปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือได้รับแจ้งว่ามีสมาชิกกระทำการ ตามวรรคสอง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกงดเว้น การกระทำนั้นและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่มีมติ

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสองหรือวรรคสาม ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหาร พรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาสี่ปี นับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่จะกระทำการใดอันเป็นการสั่งการ หรือดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงกิจการหรือการดำเนินกิจกรรมของ พรรคการเมืองนั้นมิได้ เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกตามที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับ และจะมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เนื่องจากร่างมาตรานี้ได้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติเสนอความเห็นถึงความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ควรกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะมีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจาก

ตำแหน่งทั้งคณะ และห้ามดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองเป็นระยะเวลาสี่ปี แทนการกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหลักการนี้กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๔ วรรคสอง ด้วย ดังนั้นเสนอให้แก้ไขความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๐ ความเป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสองหรือวรรคสาม ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งและให้นำความในมาตรา ๑๖ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประธานกรรมการเห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าว และให้แก้ไขความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๐ ความเป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสองหรือวรรคสาม ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๑๖ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า วรรคสี่ของร่างมาตรา ๑๖ เป็นการกำหนดขั้นตอนเกี่ยวกับการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๐ ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง เนื่องจากเหตุที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ดำเนินการให้มีมติหรือสั่งการให้สมาชิกงดเว้นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งและไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่มติดำเนินการในวรรคสองนั้น ไม่น่าจะเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น จึงควรแก้ไขความในวรรคสี่โดยตัดคำว่า “วรรคสองหรือ” ออก และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม ความเป็นดังนี้ “ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือได้รับแจ้งจากกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนว่ามีสมาชิกกระทำการตามวรรคสอง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีมติหรือสั่งการให้สมาชิกงดเว้นการกระทำนั้นและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่มติดำเนินการ” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ ความเป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสองหรือวรรคสาม ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๑๖ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐ ความเป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของ

พรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเข้าไปกระทำการใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อบุคคลใดที่สมควรเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือได้รับแจ้งจากกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนว่ามีสมาชิกกระทำการตามวรรคสอง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกงดเว้นการกระทำนั้นและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่มิมติ

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตาม บรรพตสองหรือ วรรคสามให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาสี่สิบปี นับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๑๖ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่จะกระทำการใดอันเป็นการสั่งการหรือดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงกิจการหรือการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้นมิได้ เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และจะมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมควรรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้”

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิเข้าชื่อกันร้องขอให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคจัดให้มีการประชุมใหญ่ตามคำร้องขอภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

หากหัวหน้าพรรคการเมืองไม่ดำเนินการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และมีการยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งและดำเนินการเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรคการเมือง ทั้งนี้ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำร้อง

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสอง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองภายในห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสามของร่างมาตรา ๓๒ เป็นดังนี้ “ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสอง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองภายในห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๑๖ วรรคสี่ มาบังคับใช้ด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๒ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิก ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ หรือไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิเข้าชื่อกันร้องขอให้จัดให้มีการประชุม ใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคจัดให้มีการประชุมใหญ่ตามคำร้องขอภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

หากหัวหน้าพรรคการเมืองไม่ดำเนินการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองภายใน ระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และมีการยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งและให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่ง และดำเนินการเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรคการเมือง ทั้งนี้ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียน ได้รับคำร้อง

ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสอง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า พรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองภายในห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๑๖ วรรคสี่ มาบังคับใช้ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๕๔/๑

“มาตรา ๕๔/๑ นับแต่วันที่มิพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศ ใช้บังคับแล้ว จนพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของ พรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะจากบุคคลใด ถ้ามีจำนวนหรือมูลค่าตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป ต้องแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบและดำเนินการนำส่งให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับ เลือกตั้งนั้น เว้นแต่เป็นกรณีของทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นที่ไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้ ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาและวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดมีเหตุสงสัยว่าเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นที่ตนได้รับเป็นไป เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหรือไม่ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัย ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง”

ประเด็นการพิจารณา

นายพัชโรดม ลิ้มปิขะฐีร์ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในการประชุม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๑๕ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ได้มีกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่าความในวรรคหนึ่งที่กำหนดความว่า “จนพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว” นั้น อาจมีปัญหาในการตีความได้ จึงเสนอให้ที่ประชุม คณะกรรมการพิจารณาทบทวนอีกครั้ง

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ได้สอบถามว่า ความดังกล่าว หมายความว่า

ภายหลังจากที่พ้นกำหนดหกสิบวันหลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะจากบุคคลใด ไม่ต้องแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และไม่ต้องนำส่งพรรคการเมืองที่ตนสังกัด ใช่หรือไม่ และได้เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นต้นี้ “จนพ้นถึงระยะเวลาหกสิบวันนับแต่พ้นวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว” ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ ได้ชี้แจงให้นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ทราบแล้วว่า ความว่า “จนถึง” หมายความว่าวันที่หกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งมีความหมายแตกต่างจากความว่า “จนพ้น” ซึ่งหมายความว่าวันที่หกสิบเอ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอถามว่า ระยะเวลาหกสิบวันนั้นเริ่มนับแต่วันที่ที่มีพระราชกฤษฎีกาจนถึงวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผล ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ระยะเวลาดังกล่าวนี้ตั้งแต่วันที่ที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งใช้บังคับจนถึงวันที่พ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งรวมแล้วทั้งสิ้นจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบวัน และเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๕๔/๑ เป็นต้นี้

“มาตรา ๕๔/๑ นับแต่วันที่ที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศใช้บังคับแล้ว จนกว่าจะพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะจากบุคคลใด ถ้ามีจำนวนหรือมูลค่าตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป ต้องแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบและดำเนินการนำส่งให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น เว้นแต่เป็นกรณีของทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นที่ไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้ ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาและวิธีการแจ้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดมีเหตุสงสัยว่าเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นที่ตนได้รับเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหรือไม่ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัย ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๕๔/๑ เป็นต้นี้

“มาตรา ๕๔/๑ นับแต่วันที่ที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศใช้บังคับแล้ว จนกว่าจะพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะจากบุคคลใด ถ้ามีจำนวนหรือมูลค่าตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป ต้องแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบและดำเนินการนำส่งให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น เว้นแต่เป็นกรณีของทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นที่ไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้ ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาและวิธีการแจ้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดมีเหตุสงสัยว่าเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นที่ตนได้รับเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหรือไม่ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัย ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง”

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคนและต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน และจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นในภาคใด พรรคการเมืองต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้นไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนและประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้ง และรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยจำนวนกรรมการ การได้มา การดำรงตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการบริหาร หน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีหน้าที่จัดกิจกรรมและเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมือง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรวมอยู่ด้วย

การเปลี่ยนแปลงสาขาพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้แจ้งให้นายทะเบียนและประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เปลี่ยนแปลง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการให้ข้อมูลว่า จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่จังหวัดเชียงใหม่ผู้เสนอว่า กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องปราศจากการครอบงำและควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง อีกทั้งควรกำหนดเรื่องการครอบงำพรรคการเมืองจากบุคคลภายนอกให้ชัดเจน ทั้งนี้ ยังมีประชาชนสอบถามว่า การที่ประชาชนเสนอนโยบายต่อพรรคการเมืองจะถือว่าเป็นการครอบงำพรรคการเมืองหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า การครอบงำพรรคการเมืองมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญอยู่ในช่วงท้ายของร่างมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่งซึ่ง “การครอบงำพรรคการเมือง” หมายถึง สิ่งที่ทำให้พรรคการเมืองหรือผู้บริหารพรรคการเมืองไม่สามารถตัดสินใจโดยอิสระได้ต้องตัดสินใจตามทีบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งนำ ส่วนการที่สมาชิกพรรคการเมืองเสนอนโยบายพรรคการเมือง พรรคการเมืองหรือผู้บริหารพรรคการเมืองยังมีอำนาจในการพิจารณาหรือใช้ดุลพินิจได้ว่าจะดำเนินการตามที่สมาชิกพรรคการเมืองเสนอหรือไม่ จึงไม่ถือว่าเป็นการชี้นำตามร่างมาตรา ๒๔ เพราะยังมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจอยู่ ส่วนการที่จะกำหนดว่ากรณีใดบ้างที่เป็น การชี้นำพรรคการเมืองนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่สามารถกำหนดไว้ได้ทั้งหมด จึงต้องใช้คำว่า “โดยอิสระ” เป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการพิจารณา

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่มีการสั่งการพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยบุคคลคนหนึ่งผ่านโปรแกรมที่ใช้ติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตด้วยข้อความ หรือข้อความเสียงและ

ภาพจากกล้องหรือเรียกว่า “skype” แล้วพรรคการเมืองก็ได้ดำเนินการตามการสั่งการแต่กรรมการบริหารพรรคการเมืองอ้างว่ายังมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการตามหรือไม่ก็ได้ เช่นนี้ จะถือว่าเป็นการครอบงำพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยบุคคลภายนอกหรือไม่

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า ต้องมีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้เห็นว่า มีการดำเนินการตามคำสั่งของบุคคลคนหนึ่งซึ่งการผ่านโปรแกรมดังกล่าวในทุก ๆ ครั้ง อันจะแสดงให้เห็นได้ว่า กรรมการบริหารพรรคการเมืองมิได้มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมพรรคการเมืองอย่างแท้จริง

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การที่ร่างมาตรา ๑๓ กำหนดว่า สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองต้องตั้งอยู่ในประเทศไทยนั้น จะทำให้สามารถตั้งสาขาพรรคการเมืองในต่างประเทศได้ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอให้มีการแก้ไขร่างมาตรา ๒๙ และให้เพิ่มความใหม่เป็นร่างมาตรา ๒๙/๒ ความเป็นดังนี้

“มาตรา ๒๙ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน ~~และต้องเพิ่มขึ้นจนจนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วัน~~ ~~ที่พรรคทะเบียนรับจดทะเบียน~~ และจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นในภาคใด พรรคการเมืองต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้นไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนและประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้ง และรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยจำนวนกรรมการ การได้มา การดำรงตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการบริหาร หน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีหน้าที่จัดกิจกรรมและเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมือง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรวมอยู่ด้วย

การเปลี่ยนแปลงสาขาพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้แจ้งให้นายทะเบียนและประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เปลี่ยนแปลง”

“มาตรา ๒๙/๒ สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะจัดตั้งหรือแต่งตั้งขึ้นนอกราชอาณาจักรมิได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๙ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน ~~และต้องเพิ่มขึ้นจนจนสมาชิกให้มีจำนวน~~

ไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกา และจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นในภาคใด พรรคการเมืองต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้นไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนและประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้ง และรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยจำนวนกรรมการ การได้มา การดำรงตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการบริหาร หน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีหน้าที่จัดกิจกรรมและเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมือง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรวมอยู่ด้วย

การเปลี่ยนแปลงสาขาพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้แจ้งให้นายทะเบียนและประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เปลี่ยนแปลง”

๒. เพิ่มความใหม่เป็นร่างมาตรา ๒๙/๒ ดังนี้

“มาตรา ๒๙/๒ สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะจัดตั้งหรือแต่งตั้งขึ้นนอกราชอาณาจักรมิได้”

ส่วนที่ ๔ การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

“ส่วนที่ ๔

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างส่วนที่ ๔ การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๐

“มาตรา ๗๐ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๒) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๕

(๓) ตัดออก

(๕) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๕/๑) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษทางปกครองต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๑

(๘) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน แต่กองทุนจะรับมอบเงินหรือทรัพย์สินจากบุคคลตามมาตรา ๖๖ ไม่ได้

(๙) เงินดอกผลของกองทุน

(๑๐) เงินรายรับอื่น

เงินตาม (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาไว้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๕๕

การส่งเงินค่าปรับตาม (๕) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (๖) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๑

“มาตรา ๗๑ ทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีและผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๒

“มาตรา ๗๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการและการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง การบริหาร และควบคุมดูแลกองทุน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง เป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้ง

ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงบประมาณ
หนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนเป็นกรรมการ และให้นายทะเบียนเป็นกรรมการและเลขานุการ

วาระการดำรงตำแหน่ง เบี้ยประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และ
การประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการครบองค์ประกอบคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการประกอบด้วย
กรรมการเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๒/๑

“มาตรา ๗๒/๑ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กำหนดวงเงินที่จะจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองประกอบด้วย

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๐ (๑) ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแต่ไม่เกิน
ร้อยละเจ็ดสิบ

(๒) ร้อยละแปดสิบของเงินดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๐ (๔)

(๓) เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๕

(๔) ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๐ (๔)

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ตามมาตรา ๗๐ (๘) ถ้าผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ว่าให้แก่
พรรคการเมืองหรือเพื่อการอื่น ให้นำมาจัดสรรตามที่ผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ถ้าผู้มอบให้มีระบุ
วัตถุประสงค์ไว้ ให้นำมาจัดสรรร้อยละสิบ

(๖) เงินที่ได้รับจากการเรียกคืนตามมาตรา ๗๐ (๔/๑)”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๒/๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๓

“มาตรา ๗๓ เงินกองทุนดังต่อไปนี้ให้นำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและ
การดำเนินกิจการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเฉพาะในส่วน
ที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีตามที่สำนักงาน
การตรวจเงินแผ่นดินเรียกเก็บ

(๑) ไม่เกินร้อยละสามสิบของเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๐ (๑)

(๒) ร้อยละสี่สิบของเงินดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๑ (๔)

(๓) ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๐ (๔)

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือร้อยละสามสิบของเงินที่มีผู้มอบให้โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์

- (๕) เงินค่าปรับตามมาตรา ๗๐ (๕)
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๐ (๖)
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๐ (๗)
- (๘) เงินรายรับอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่จะนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศหรือการจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาอบรมที่มีการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาดูงานได้ เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของทุกปี ให้นำส่งคืนเข้ากองทุน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาอบรมที่มีการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาดูงานตามความในร่างมาตรา ๗๓ วรรคสอง นั้น อาจส่งผลกระทบต่อกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องจัดให้มีการให้ความรู้เรื่องการทำบัญชีพรรคการเมือง และเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็น

- คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทบทวนความในร่างมาตรา ๗๓ วรรคสอง เนื่องจากการบัญญัติห้ามมิให้ใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาอบรมที่มีการคัดเลือกบุคคลผู้เข้ารับการศึกษาดูงานนั้น อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาบุคลากรของพรรคการเมืองและการส่งเสริมพรรคการเมืองให้เข้มแข็งและยั่งยืน อีกทั้งการจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาอบรมที่ผ่านมาในอดีตก็ตรงกับกลุ่มเป้าหมายและมีความคุ้มค่า นอกจากนี้ เงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่นำมาใช้นั้นได้มีการนำมาดำเนินการหลายประการ กล่าวคือ นอกจากการจัดให้มีหลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูงแล้วยังมีการอบรมประธานสาขาพรรคการเมือง โครงการอบรมฐานข้อมูลพรรคการเมือง โครงการประชุมชี้แจงรัฐธรรมนูญ และโครงการอบรมเจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชี เป็นต้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสองของร่างมาตรา ๗๓ เป็นดังนี้ “การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่จะนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศหรือการจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาอบรมที่มีการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาดูงานได้ เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของทุกปี ให้นำส่งคืนเข้ากองทุน”

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่อำนวยความสะดวกในการเลือกตั้ง การไม่กำหนดห้ามมิให้มีการจัดหลักสูตรที่มีผลเป็นการให้พรรคการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องนั้น จะมีความเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการของร่างมาตรา ๗๓ วรรคสอง ที่ตัดออกข้างต้น ควรนำไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งในลักษณะว่าการจัดฝึกอบรมหลักสูตรที่เป็นประโยชน์กับพรรคการเมืองนั้น ห้ามมิให้มีการจัดการฝึกอบรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือบุคคลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓ เงินกองทุนดังต่อไปนี้ให้นำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเฉพาะในส่วน

ที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเรียกเก็บ

- (๑) ไม่เกินร้อยละสามสิบของเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๐ (๑)
- (๒) ร้อยละยี่สิบของเงินดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๑ (๙)
- (๓) ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๐ (๔)
- (๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือร้อยละสามสิบของเงินที่มีผู้มอบให้โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์
- (๕) เงินค่าปรับตามมาตรา ๗๐ (๕)
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๐ (๖)
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๐ (๗)
- (๘) เงินรายรับอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่จะนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศหรือต่างประเทศที่มีพาสปอร์ตหรือวีซ่าของกรมการกงสุลหรือสถานทูตของประเทศใดก็ได้ เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของทุกปี ให้นำส่งคืนเข้ากองทุน”

มาตรา ๗๓/๑

“มาตรา ๗๓/๑ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒/๑ (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่เสียภาษีได้ระบุไว้
- (๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา
- (๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๕๕ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิวน้อยกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไต่เบี่ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจัดสรรเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองนั้น มิได้หมายความว่า สามารถจัดสรรเงินทั้งหมดได้เท่าใดแล้ว ก็ดำเนินการจัดสรรทั้งหมดโดยไม่มีกำหนดจำนวนสูงสุดที่จะจัดสรรไว้ เช่น มีเงินจัดสรรเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยล้านบาท แล้วปรากฏว่า พรรคการเมืองที่หนึ่งได้รับเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งแสนบาท พรรคการเมืองที่สองได้รับเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจำนวนห้าหมื่นบาท และพรรคการเมืองที่สามได้รับเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งหมื่นบาท เมื่อนำจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองทั้งสามได้รับทั้งหมดมารวมกันแล้วหารจากจำนวนหนึ่งร้อยล้านบาท นั้น จะเห็นได้ว่า พรรคการเมืองที่หนึ่งที่ได้รับเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งแสนบาท จะได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองเป็นจำนวนถึงห้าสิบล้านบาท เป็นต้น ซึ่งการร่างกฎหมายมิได้มีความมุ่งหมายเช่นนี้ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดสัดส่วนไว้ว่าจำนวนเงินจัดสรรอุดหนุนสูงสุดที่พรรคการเมืองจะได้รับจะต้องไม่เกินอัตราส่วนเท่าใดของจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับจากสมาชิกพรรคการเมือง และเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๗๓/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓/๑ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒/๑ (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่เสียภาษีได้ระบุไว้

(๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา แต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๕๕ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้สมาชิคนั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมือง และส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิดชอบน้อยกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไต่เบี่ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษา”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๓/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓/๑ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒/๑ (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่เสียภาษีได้ระบุไว้

(๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา แต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๕๕ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้วให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิดน้อยกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้ไม่พอให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไล่เบี้ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา”

มาตรา ๗๓/๒

“มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่ง แต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตามควรแก่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๐/๑ ใช้คำว่า “อย่างน้อยพรรคการเมืองพึงมีกิจกรรมในเรื่อง

ดังต่อไปนี้” แต่มีกรรมการบางท่านเห็นว่าควรใช้ ความว่า “อย่างน้อยพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมในเรื่อง ดังต่อไปนี้” ถ้าหากจะกำหนดเช่นที่กล่าวมา ก็ต้องมีการกำหนดบทกำหนดโทษในกรณีที่พรรคการเมือง ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามความดังกล่าวด้วย ซึ่งมีกรรมการเสนอให้การฝ่าฝืนความดังกล่าวเป็นเหตุหนึ่งของการ ยุบพรรคการเมืองนั้น เห็นว่า ควรกำหนดบทกำหนดโทษของการฝ่าฝืนให้มีลักษณะเป็นการตัดจำนวนเงินที่ พรรคการเมืองจะได้รับการจัดสรรจากรัฐ โดยกำหนดความเชื่อมโยงไว้ในร่างมาตรา ๗๓/๒

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตาม มาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๐/๑ การพัฒนาพรรคการเมือง และสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมือง และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหก เดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๓/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหา เสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๐/๑ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพ และคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่ วันที่ได้รับการจัดสรร

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่ละ ด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคหรือเพื่อจ้าง บุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า เจ็ดวัน และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ ตามควรแก่กรณี”

มาตรา ๑๐๘

“มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งยุบพรรคหรือเพิกถอนสิทธิ สัมครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นายพัชโรดม ลิ้มปิษุทธิ์ ออนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในการประชุมครั้งที่ผ่านมา

ที่ประชุมมีข้อสังเกตว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๒ นั้น มีลักษณะเป็นความผิดที่รุนแรงกว่า การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๖๕

ประธานกรรมการสอบถามว่า มาตรา ๑๔๙ ของประมวลกฎหมายอาญา ได้ใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับการระวางโทษไว้อย่างไร

นายพัชโรดม ลิ้มปิษุทธิ์ ออนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า มาตรา ๑๔๙ ของประมวลกฎหมายอาญา ใช้ความว่า “ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้การฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๒ ต้องรับโทษเช่นเดียวกับการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๖๕ ดังนั้น เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๐๘ และร่างมาตรา ๑๐๙/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดฝ่าฝืน**มาตรา ๖๒ หรือ**มาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งยุบพรรคหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี”

“มาตรา ๑๐๙/๑ ผู้ใดฝ่าฝืน**มาตรา ๖๒ หรือ**มาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ในกรณีที่ศาลมิได้มีคำพิพากษาลงโทษประหารชีวิต ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า พฤติการณ์แห่งความผิดอันเป็นผลจากการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๖๒ น่าจะมีความรุนแรงน้อยกว่าพฤติการณ์แห่งความผิดอันเป็นผลจากการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามความในร่างมาตรา ๖๕ อีกทั้งการกระทำผิดอันเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามความในร่างมาตรา ๖๒ นั้น ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษฐานกบฏตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว รวมถึงความในร่างมาตรา ๖๒ มีวัตถุประสงค์ให้เป็นความรับผิดของพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง จึงมีการกำหนดอัตราโทษของการฝ่าฝืนที่มีความรุนแรงน้อยกว่าอัตราโทษของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามความในร่างมาตรา ๖๕

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดบทลงโทษในร่างมาตรา ๑๐๙/๑ มีลักษณะที่ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษตามพฤติการณ์แห่งความผิดได้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า บทกำหนดโทษในร่างมาตรา ๑๐๘ ที่กำหนดให้ศาลสั่งยุบพรรคหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งรวมอยู่กับโทษทางอาญาดังนั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาได้เพราะหลักการรับฟังพยานหลักฐานจะมีความแตกต่างกันโดยการรับฟังพยานหลักฐานในทางอาญานั้น จะต้องรับฟังโดยปราศจากข้อสงสัยว่าได้มีการกระทำความผิดจริง อีกทั้งยังได้มีการตัดเรื่องการยุบพรรคการเมืองออกจากร่างมาตราที่มีการกำหนดเรื่องการยุบพรรคการเมืองออกแล้วด้วย

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า มีการกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองไว้ในร่างมาตราใดบ้าง แล้วดำเนินการสรุปสาเหตุในการที่ศาลจะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองและนำมากำหนดไว้เพื่อเป็นสาเหตุในการที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยสั่งยุบพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๗๙

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แกไขร่างมาตรา ๑๐๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งยุบพรรคหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี”

๒. แกไขร่างมาตรา ๑๐๙/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๙/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ในกรณีที่ศาลมิได้มีคำพิพากษาลงโทษประหารชีวิต ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย”

มาตรา ๗๓/๒

“มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพ และคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือน นับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรค หรือเพื่ออ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตามควรแก่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในร่างมาตรานี้ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองไว้ด้วย เพื่อป้องกันการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองโดยไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ทั้งนี้ ในการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวอาจกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปรึกษาร่วมกับพรรคการเมืองต่าง ๆ ก่อนการกำหนดหลักเกณฑ์ก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งกำหนดไว้แล้วว่าให้พรรคการเมืองรายงานการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองด้วย และจะต้องจำกัดจำนวนเงินที่พรรคการเมืองจะใช้จ่ายในแต่ละกรณีไว้ด้วย

- ผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ครบถ้วนและปกปิดข้อมูลสำคัญบางอย่างไว้ ทำให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วนเพื่อประกอบการจัดร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยเฉพาะเรื่องการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสำหรับใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุน จากกรณีดังกล่าวทำให้กังวลว่าเมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ในหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ใดกระทำการให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ควรกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการสั่งพักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้น หรือจะสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นออกจากงานโดยได้รับค่าชดเชยก็ได้และหากเป็นกรณีที่การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาก็ให้ดำเนินคดีต่อไปด้วย และสอบถามว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทำสัญญาว่าจ้างเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เฉพาะแต่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้นที่ทำสัญญาว่าจ้างกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา นี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๐/๑ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่สุดตัวตวงสัดส่วนที่กำหนดที่ได้ถ้าความปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมิได้ใช้เงินเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเงินคืนเพื่อส่งคืนเข้ากองทุนได้

พรรคการเมืองจะใช้ส่วนเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรค หรือเพื่อวัตถุประสงค์ของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่นอกเหนือจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมิได้เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือกัน พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้นายทะเบียนทราบก่อนก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าค่าใช้จ่ายรายการใดไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ

ในกรณีที่พรรคการเมืองหรือพรรคการเมือง สวทพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประสงค์ให้ส่วนที่เกินจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ส่งแก่พรรคการเมืองแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของส่วนที่เกินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะส่งให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่ลดตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตามควรแก่กรณี”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสามที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นดุลพินิจของพรรคการเมืองที่จะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้นายทะเบียนทราบหรือไม่ก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสามที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นการเปิดช่องให้พรรคการเมืองสามารถสอบถามนายทะเบียนเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินได้ ทั้งนี้ หากนายทะเบียนเห็นว่ารายละเอียดการใช้จ่ายเงินดังกล่าวไม่ถูกต้องก็จะต้องแจ้งให้พรรคการเมืองนั้น ๆ ทราบด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองให้ถูกต้องและเหมาะสมด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๐/๑ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดเวลาในการคืนเงินของพรรคการเมืองที่ใช้จ่ายโดยไม่ถูกต้องไว้ด้วยหรือไม่ และในกรณีที่มีการเรียกเงินคืนจากพรรคการเมืองใด ในปีถัดไปพรรคการเมืองนั้นจะได้รับการจัดสรรเงินอีกหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๐/๑ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

คณะกรรมาธิการเลขาธิการตั้งกระทู้ถามเพื่อให้พรรคการเมืองชี้แจงให้ใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่สะดวกตามสัดส่วนที่พรรคที่ได้เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือกัน พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้นายทะเบียนทราบก่อนก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่า การใช้จ่ายเงินรายการใดไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ

พรรคการเมืองชี้แจงชี้แจงให้ใช้เงินทุนพรรคการเมืองเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคหรือเพื่อชี้แจงขอรับทราบของพรรคการเมืองหรือชี้แจงให้ใช้ส่วนอื่นที่พรรคการเมืองได้ขอยกคืนต่อพรรคการเมือง

ตราเลือกตั้งที่ทบทมิได้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตาม
วรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

ในตราเลือกตั้งที่ตราของพรรคการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรค
การเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และ
และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตาม
พรรคแต่พรรคที่พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคหรือ
เพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรค
การเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และ
ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตามควรแก่กรณี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๓/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการ
หาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรค
การเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๐/๑ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรม
อันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อ
การใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ที่คณะกรรมการเลือกตั้งที่ทบทมิได้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่
ละด้านตามสัดส่วนที่ทบทมิได้เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือกัน พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้
จ่ายเงินให้นายทะเบียนทราบก่อนก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าค่าใช้จ่ายรายการใดไม่เป็นไปเพื่อ
ประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ

พรรคการเมืองจะใช้ส่วยเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในตราบริหารพรรค
หรือเพื่อส่วยบุคคลของพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองอื่นที่ทบทมิได้ของเดิมนั้นตามที่คณะกรรมการ
เลือกตั้งที่ทบทมิได้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรค
หนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

ในตราเลือกตั้งที่ตราของพรรคการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรค
การเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และ
และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตาม
พรรคแต่พรรคที่พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคหรือ
เพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรค
การเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และ
ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตามควรแก่กรณี”

มาตรา ๗๕

“มาตรา ๗๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๓/๒ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้ อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๓/๒ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๒ ในปีถัดไป จนกว่าชำระคืนครบถ้วน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีพรรคการเมืองมีการรายงานเท็จหรือการไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด ควรกำหนดบทลงโทษอื่นนอกจากการเรียกเงินคืนไว้ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๓/๒ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้ อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๓/๒ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด ~~ตวงบรรดหึ่ง~~ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๒ ในปีถัดไป จนกว่าชำระคืนครบถ้วน”

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่จะต้องมีการเรียกเงินคืนจากพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคการเมืองลาออกจากตำแหน่งไปแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสามารถเรียกเงินคืนจากพรรคการเมือง หรือหัวหน้าพรรคการเมืองที่ลาออกจากตำแหน่งไปแล้วได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้ ไม่ว่าในขณะที่เรียกเงินคืนนั้นจะอยู่ในตำแหน่งดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญไปเพิ่มเติมเรื่องบทกำหนดโทษของการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคสอง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๓/๒ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้ อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๓/๒ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด **ตามวรรคหนึ่ง** ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๒ ในปีถัด ๆ ไป จนกว่าชำระคืนครบถ้วน”

มาตรา ๗๖

“มาตรา ๗๖ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

พรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าในรูปแบบใด ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้เป็นการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินและการใช้ทรัพย์สินที่เป็นของพรรคการเมืองเอง ซึ่งการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรานี้จะกำหนดลักษณะของการใช้จ่ายไว้น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๗๓/๒

ประธานกรรมการกล่าวว่า การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรานี้รวมถึงลักษณะการใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๗๓/๒ ด้วย และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญไปพิจารณาเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังขาดตกบกพร่องในเรื่องใดอยู่อีกหรือไม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๖ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๔ การสิ้นสภาพพรรคการเมือง

“หมวด ๔
การสิ้นสภาพพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมชื่อหมวด เป็นดังนี้

“หมวด ๔ การสิ้น สภาพ พรรคการเมือง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมชื่อหมวด ๔ เป็นดังนี้

“หมวด ๔
การสิ้น สภาพ พรรคการเมือง”

มาตรา ๗๘

“มาตรา ๗๘ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อ

- (๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด
- (๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย
- (๔/๑) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน
- (๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๖) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับของพรรค

(๗) มีการคว่ำรวมพรรคการเมือง

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามามีกรณีที่เหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้ เป็นการถูกยุบพรรค”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้มีหลักการครอบคลุมครบถ้วนสมบูรณ์แล้วหรือไม่

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้กำหนดเรื่องการคว่ำรวมพรรคการเมืองไว้ จึงเสนอให้ตัดความใน (๗) ออก

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงไม่ได้กำหนดให้มีการคว่ำรวมพรรคการเมือง

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- พรรคการเมืองเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน การคว่ำรวมพรรคการเมืองจึงเป็นการทำลายพัฒนาการทางการเมืองของพรรคการเมืองประกอบกับการคว่ำรวมพรรคการเมืองทำให้เกิดการซื้อขายพรรคการเมืองได้ด้วย

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความใน (๓) ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๒๙ ที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีสมาชิกพรรคเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงห้าพันคน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “(๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๒๙ มีการกำหนดเรื่องระยะเวลาที่พรรคการเมืองต้องดำเนินการหาสมาชิกพรรคไว้ด้วยแล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่จำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองหลังจากปีที่ห้ามีจำนวนไม่ถึงสองหมื่นคนจะมีผลเป็นอย่างไร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ถึงสองหมื่นคน พรรคการเมืองนั้นก็ย่อมสิ้นสุดลง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นเช่นนั้นความใน (๓) ก็ไม่ต้องกำหนดระยะเวลาไว้ จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “(๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙” ส่วนกรณีที่พรรคการเมืองไม่มีการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองควรกำหนดบทลงโทษพรรคการเมืองไว้ด้วย โดยควรกำหนดให้มีโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมือง

- มีกรรมการสอบถามว่า การตั้งตัวแทนพรรคการเมืองต้องดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคการเมืองจะตั้งตัวแทนพรรคการเมืองได้ต่อเมื่อมีจำนวนสมาชิกพรรคในภูมิลำเนานั้นเกินหนึ่งร้อยคนแต่ไม่ถึงสองร้อยคน โดยผู้ที่จะเป็นตัวแทนพรรคนั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้

- มีกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้ตัวแทนพรรคการเมืองทำหน้าที่ในการรณรงค์หาเสียงในระหว่างที่มีการเลือกตั้ง การกำหนดให้ต้องมีการลงทะเบียนเพื่อการรณรงค์หาเสียง และการจำกัดจำนวนผู้ที่ทำหน้าที่รณรงค์หาเสียงของพรรคการเมืองจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจกำหนดให้ตัวแทนพรรคการเมืองลงทะเบียนเพื่อทำหน้าที่ในการรณรงค์หาเสียงในระหว่างที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ แต่การจำกัดจำนวนผู้ที่ทำหน้าที่ในการรณรงค์หาเสียงอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่ควรนำข้อได้เปรียบเสียเปรียบในเรื่องความสามารถของพรรคการเมืองมากำหนดเพื่อไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการรณรงค์หาเสียง ทั้งนี้ ผู้ที่จะมาทำหน้าที่รณรงค์หาเสียงให้กับพรรคการเมืองแม้ไม่คิดค่าใช้จ่ายเลยก็ตาม ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นก็ต้องนำเงินค่าจ้างที่ฟังจะต้องจ่ายให้มารวมคำนวณในค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีใดบ้างที่จะบ่งบอกได้ว่าพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่พรรคการเมืองไม่มีเงินพอที่จะชำระค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการบริหารพรรคการเมืองได้ เป็นตัวบ่งชี้ว่าพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๘ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อ

(๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึง **ห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี**ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๔/๑) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน

(๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๖) พรรคการเมืองเล็กตามข้อบังคับของพรรค

(๗) มีที่พรรครวบรวมพรรคพวกเสีย

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้ เป็นการถูกยุบพรรค”

มาตรา ๘๐

“มาตรา ๘๐ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๗๙ ให้นายทะเบียนดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามมาตรา ๗๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะขอให้อัยการสูงสุดดำเนินการช่วยเหลือในการดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของอัยการสูงสุดหรือนายทะเบียน แล้วแต่กรณี ก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งระงับการกระทำดังที่กล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของ อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียน หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ก็ได้”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า อัยการสูงสุดจะยื่นคำร้องขอตามความในวรรคสามได้ ต่อเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอให้ดำเนินการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการดำเนินการตามร่างมาตรานี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะขอคำปรึกษาจากอัยการสูงสุดก็ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๐ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๗๙ ให้นายทะเบียนดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามมาตรา ๗๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะขอให้อัยการสูงสุดดำเนินการช่วยเหลือในการดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งระงับการกระทำดังที่กล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของ อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียน หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ก็ได้”

มาตรา ๘๐/๑

“มาตรา ๘๐/๑ เมื่อศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ และให้นำความในมาตรา ๒๐ วรรคห้า มาใช้บังคับกับผู้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๘๐/๑ เมื่อ ศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบ

พรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือ ภาพเครื่องหมาย พรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น” และสอบถามว่า ความในวรรคห้าของมาตรา ๒๐ คือเรื่องใด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในวรรคห้าของร่างมาตรา ๒๐ วรรคห้า คือ กรณี การห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๐ เข้ามาแทรกแซงกิจการหรือการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการสอบถามว่า มีการกำหนดห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจาก ตำแหน่งตามความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๐ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ และการฝ่าฝืนความในวรรคห้าของร่างมาตรา ๒๐/๕ มีบทลงโทษอย่างไร

นายพัชโรดม ลิมพิชเสีร์ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การฝ่าฝืนความ ในวรรคห้าของร่างมาตรา ๒๐ กำหนดบทลงโทษไว้ในร่างมาตรา ๘๘/๓ โดยมีโทษ คือ จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีแต่ ไม่เกินห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทแต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับ เลือกตั้งของผู้นั้นด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา จะต้องกำหนดรายละเอียดของการกระทำที่เป็นการทุจริตการเลือกตั้งไว้ด้วย และมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญปรับแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการเพิกถอนสิทธิสมัครรับ เลือกตั้งให้ครบถ้วนด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘๐/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๐/๑ เมื่อศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ที่ถูกยุบนั้น

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจดทะเบียน พรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ และให้นำความในมาตรา ๒๐ วรรคห้า มาใช้บังคับกับผู้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๘๓

“มาตรา ๘๓ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุตามมาตรา ๗๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วน ร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำ ดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดความในร่างมาตรานี้จึงถูกกำหนดไว้ในส่วนท้ายของหมวดนี้ นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ นำมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าว ควรนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้บังคับกับบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรา ๙ ด้วย

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีข้อเสนอว่า สมาชิกผู้ก่อตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีความหลากหลาย

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลที่จะรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นจะมีความหลากหลายหรือไม่ก็ได้ เพราะในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้กำหนดห้ามไว้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ นำมาจากความในมาตรา ๙๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดขึ้นตามความในมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรานี้ออก เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากหลักการเดิมที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญปรับแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องบทกำหนดโทษในแต่ละมาตราให้ครบถ้วน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ตัดร่างมาตรา ๘๓ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนโดยมีคุณสมบัติทางการเมือง ในแนวทางเดียวกันอาจรวมกันเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้

บุคคลตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นจดแจ้งไว้ต่อนายทะเบียน เพื่อเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยขอจดแจ้งชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองชั่วคราวไว้ก่อนก็ได้ แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้ง ถ้าไม่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าวให้การรับจดแจ้งเป็นอันสิ้นผล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจดแจ้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรืออยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการ

การเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย

ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าคนละสองพันบาท แต่ไม่เกินคนละห้าแสนบาท”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้บุคคลที่รวมตัวกันก่อตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเหมาะสมหรือไม่ และกล่าวว่าเหตุที่กำหนดให้มีจำนวนสมาชิกก่อตั้งพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคน เพื่อให้ครบจำนวนที่จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ครบทั้งห้าร้อยคน

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- บุคคลสิบห้าคนที่จะต้องยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามความในวรรคสองจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในวรรคสามด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลสิบห้าคนที่จะต้องยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามความในวรรคสองจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในวรรคสามด้วย และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งในการรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรืออยู่ระหว่างรอกฎบัตรใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นพรรคการเมืองหรืออยู่ระหว่างที่กฤษฎีกาใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว บุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย”

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ความเดิมในร่างมาตรานี้ประสงค์ที่จะให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองได้โดยง่าย จึงกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะก่อตั้งพรรคการเมืองไว้ค่อนข้างน้อย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจัดตั้งพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรานี้ก็สามารถทำได้โดยง่าย เพราะกำหนดให้มีสมาชิกก่อตั้งพรรคการเมืองเพียงห้าร้อยคนเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้จะทำให้ผู้ที่ถูกกั้นกั้นกลางทางการเมืองไม่สามารถรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ห้ามเฉพาะผู้ที่กระทำความผิดที่เป็นการทุจริตเท่านั้น ไม่รวมถึงความผิดทางการเมืองด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนโดยมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันออกรวมกันเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้

บุคคลตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นจดแจ้งไว้ก่อนายทะเบียน เพื่อเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยขอจดแจ้งชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองชั่วคราวไว้ก่อนก็ได้ แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้ง ถ้าไม่มีการยื่นคำ

ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าวให้การรับจดทะเบียนอันสิ้นผล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งในการรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสภามหาวิทยาลัยราชภัฏราชภัฏสิทธิเลือกตั้งเป็นพรรคหรือพรรคสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาผู้แทนราษฎร และมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย

ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าคนละสองพันบาท แต่ไม่เกินคนละห้าแสนบาท”

จากนั้น ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งเบื้องต้นเสร็จแล้ว ควรเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวด้วย

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรนำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งเบื้องต้นลงในเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นด้วย

- จำนวนสมาชิกพรรคการเมืองห้าพันคนมีฐานคิดอย่างไร

ประธานกรรมการชี้แจงว่า สมาชิกพรรคการเมืองจำนวนห้าพันคนคิดมาจากจำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศจำนวนสี่สิบล้านเสียง โดยในประเด็นนี้มีผู้เสนอให้คิดคำนวณสมาชิกในอัตราร้อยละศูนย์จุดห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดซึ่งเท่ากับสองแสนคน แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าเป็นจำนวนที่มากเกินไปจึงกำหนดจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองไว้ที่สองหมื่นคนเท่านั้น และเมื่อพรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนสองหมื่นคนก็ทำให้พรรคการเมืองนั้นสามารถดำเนินกิจการไปได้โดยอาศัยค่าบำรุงสมาชิกพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้มีการนำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ มากำหนดไว้มากพอสมควร เช่น เรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง การพัฒนาประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง และการกำหนดให้พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองออกไปให้ความรู้กับประชาชน เป็นต้น

- การกำหนดห้ามมิให้สมาชิกพรรคการเมืองเข้าไปดำรงตำแหน่งต่าง ๆ และการกำหนดให้ต้องชำระเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองอาจไม่เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การห้ามมิให้เข้าไปดำรงตำแหน่งต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะกำหนดห้ามไว้เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองเท่านั้น ในส่วนของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีประโยชน์ในการสนับสนุนและผลักดันให้พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเดียวกันเข้ามาใช้อำนาจรัฐเพื่อดำเนินการตามนโยบายที่พรรคการเมืองนั้นกำหนดไว้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ที่ประชุมได้หารือเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการชี้แจงต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่า ในชั้นการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น คณะกรรมการจะต้องชี้แจงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือไม่ อย่างไรก็ดี ประธานกรรมการขอให้กรรมการแต่ละท่านทำความเข้าใจร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ทั้งนี้ จะนำเรื่องนี้มาหารือที่ประชุมคณะกรรมการอีกครั้ง

๔.๒ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า นายกรัฐมนตรีได้แสดงความเห็นกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดโทษประหารชีวิตสำหรับผู้กระทำผิดทางการเมืองว่าหากคณะกรรมการได้พิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบและมีมาตรฐานของการกำหนดโทษแล้วก็เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการที่จะกำหนดหรือหากสามารถกำหนดมาตรการอื่นที่จะทำให้ผู้กระทำผิดได้ปรับปรุงตนเองเพื่อให้กลับเข้าสู่สังคมได้ก็เป็นอีกมาตรการหนึ่งที่ควรต้องพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการดังกล่าวเป็นการนำหลักการของมาตรา ๑๔๙ ของประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๙ มาปรับใช้กับผู้กระทำผิดทางการเมือง ทั้งนี้ อาจจะต้องพิจารณาแก้ไขบทลงโทษให้สอดคล้องกับการกระทำโดยเฉพาผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชน

๔.๓ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๕ นาฬิกา

นางสาวศรินภา จันท์หงษ์

นิติกรปฏิบัติการ

นายฐกฤต สดศรีประเวศ

นิติกรปฏิบัติการ

นายจิรวีรส อินทะชิต

นิติกรปฏิบัติการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมธิการ ๒

นายอัครเดช คนชื่อ

นิติกรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์
วรรณวิภา เนตรประไพ/พิมพ์
ภัทธรันัน ทัดธอนันท์/พิมพ์